

SUMARI

<i>Pròleg</i> , de Clara Centenera Ribas.....	9
<i>Amb rínxols d'or i ullets maragda</i> , d'Eduard Cirera Riu	13
<i>Hollywood</i> , d'Andrea Jofre Monfort.....	23
<i>I són bèsties</i> , de Manel Sanz Rojo	29
<i>La mort d'en Pol Franc</i> , de Xavier Bagés Llasera	41
<i>El darrer concert</i> , de Mercè Casellas i Lucas.....	49
<i>Enmig del camí</i> , de Muntsa Muñoz Guixaró.....	59
<i>La velocitat del gel</i> , de Carles Castell Puig.....	69
<i>Cinc monòlegs a la cuina</i> , Jordi Soler Quintana.....	77
<i>El millor que us podia passar</i> , de Laura Gonzalvo Horna.....	85
<i>Descodificat</i> , de Jesús Bernat Agut	95
<i>L'engany</i> , d'Isabel Torras Genís.....	103
白 (<i>Blanc</i>), d'Alfred Barrau i Güil	111
<i>Cullereta de postres</i> , de Montserrat Escartin Gual	121
<i>El seu peu esquerre</i> , de Josep Maria Seró Domènech	131
<i>Constel·lació</i> , d'Anna Dellonder Moreno	137
<i>Avellanes</i> , de Núria Fonoll Vergés.....	145

Índex d'il·lustracions	155
Premis Vent de Port (1994-2023)	157
Autors seleccionats en les diverses edicions del Premi Vent de Port (1994-2023)	159

PRÒLEG

Teniu entre les mans una edició més del Premi Vent de Port. I dir una més és dir molt quan parlem d'un premi sorgit gràcies a l'esforç de tantes persones, entre elles els membres de l'entitat La Casa del Sol Naixent, la qual busca incentivar i a la vegada preservar l'oci, la cultura i l'art. Les diferents facetes de l'entitat mostren una voluntat d'enriquir el poble i la vida de les trempolines i els trempolins.

Però val a dir que aquesta no és una edició qualsevol, ja que es tracta de la 30a edició. Un número madur i rodó que defineix una llarga trajectòria en què s'ha pogut publicar centenars de relats i donar a conèixer noves veus, la qual cosa ens ha fet gaudir d'escriptors de tots els indrets del país, siguin més o menys coneguts. De fet, la primera vegada que jo mateixa vaig veure un dels meus contes publicats dins un recull va ser gràcies a aquest mateix premi, l'any 2016. L'alegria i l'empenta que em va donar aleshores van ser majúscules i, temps després, haver-ne estat la guanyadora ha estat un goig que encara avui celebro.

Com podreu llegir tot seguit, aquesta edició està marcada per la transcendència de les petites coses, els sentiments que conformen i deformen caràcters, les relacions humanes, la família... Setze històries que traslladen l'àmbit quotidià a la bona literatura. I la bona literatura, com bé sabeu, és la capacitat de fer màgia. Amb uns quants traços sobre paper, petits i negres com formigues, creem històries. Amb ells pintem un paisatge, fem néixer i insuflam vida, posem cara i ulls a uns personatges que tan sols podran estar vius entre les pàgines del llibre. Aquest és el poder de la literatura: fer de la ficció una realitat plausible.

Els contes que trobareu a continuació us permetran viatjar a diferents països, entrar dins de cases alienes, recórrer paisatges diversos i endinsar-vos dins l'univers de múltiples personatges que s'obren per poder-nos explicar alguna cosa. Alguna cosa important. Setze contes. Setze portes. I esteu a punt d'obrir-ne la primera.

En la primera porta us topareu amb la boira espessa que envolta el poble de la Núria. La boira dota l'ambient d'un aire remot i espectral. La vida de la Núria ha fet un canvi substancial i la seva mare sembla no voler-ho entendre, sembla que no pugui, que no se'n surti. Sota la rigidesa d'una dona autoritària i treballadora s'amaga la sensibilitat i l'amor que la Núria tant anhela, com una espessa capa de gel; li agradaria fondre-la, trencar-la i arrabassar-li a la seva mare una abraçada sincera. La història de la Núria és tan dolça com esfereïdora, escrita en un diàleg intern que trasllada el lector al cor mateix de la protagonista. Comparteix les seves ambivalències, les seves passions, la seva realitat; podem seguir-la en tots els seus pensaments fins a arribar al final del conte.

Aquest és el recorregut que farem també amb les altres històries, acompanyarem els personatges a través de les seves vivències i les metàfores que s'expliquen per entendre el món i la seva pròpia vida. Com quan, amb una petita cullera de postres, petita i senzilla com tot el que és valuós, la protagonista vol intentar comprendre's, ubicar-se dins el marc de la família i la seva pròpia vida, i ho fa a través d'una mirada interna carregada de sensibilitat.

I l'empatia continua quan obrim una altra porta i entrem directes dins un autobús. L'autobús és el refugi d'un sorrut Noel que us conduirà directes a la detestable parada que la seva vida va fer una nit, just al dia en què tot va fer un gir de 360°. No obstant això, del passat ens portarà al present, en què el viatge continua, volant en mà, per fer-nos conèixer uns nois alegres, joves i riallers que donaran a en Noel una sorpresa, la qual portarà una mica d'escalfor al seu cor glaçat. I a l'escalf d'un dia d'estiu també es trobava la nena que, amb tretze primaveres, va

fer-se gran de cop i que, ja adulta i madura, rememora la seva infància amb dolor i resiliència dins una família repleta de llums i ombres, dolçor i amargor, com el gust de les avellanes que donen títol a l'obra i que marcaran el final d'una època per a la protagonista. I sense marxar de l'abric o el fantasma de la família, obrim la porta de la cuina per descobrir la vida d'una parella a qui, fora d'aquella cuina i de totes les cuines que han habitat, els esperen temps difícils. Però justament aquest àmbit íntim i quotidià de la casa els proporcionarà l'espai necessari per tenir llargues converses i afrontar una història d'amor, la seva. Obtindran així el coratge per arribar a copsar la senzillesa de la certesa, aquella que et permet distingir els fets rellevants del soroll.

I encara hi ha més portes. A través d'una, anireu a parar directes al relat que ens parla del contrari del soroll: la música. Hi podreu seguir els darrers anys de trajectòria d'un virtuós músic que farà un viatge, potser el darrer, en què deixarà la sumptuositat de la fama per anar a conèixer la senzillesa de l'origen, de l'origen de la música, allà on es troben les mans destres que donaran cos a l'instrument que la fa possible.

I destresa és el que justament li falta al cineasta de Hollywood que aviat coneixereu. Però és justament aquesta manca de destresa la que ens sorprendrà mentre llegim les darreres hores del nostre protagonista. Podríem dir que el cineasta en qüestió s'hauria degut llevar amb el peu esquerre. Ben mirat, el peu esquerre té molt a dir-nos en el relat que el porta per nom. Aquest peu és el motor d'un relat relaxat i divertit el qual destrona la mala sort imposada al peu esquerre per donar-li un poder excepcional, poder que descobrireu quan us endinseu a les pàgines del conte i us deixeu fascinar per la història que us presenta. I fascinats és com us quedareu quan arribeu, juntament amb la protagonista, al bell mig del camí. Un mig camí misteriós que ofereix un petit paradís boscós on totes les persones voldrien posar un peu, el que sigui, dret o esquerre, tot i que posar-lo comporta uns riscos. Riscos

que, tard o d'hora, s'hauran d'afrontar i superar si es vol continuar caminant. Tot i que caminar no és precisament el que fa en Sergi en el conte *Descodificat*, que troba el seu moment especial i íntim tot escarxofat davant d'un televisor que, per sort o per desgràcia, té codificat, la qual cosa li permet deixar volar la imaginació.

I això podria continuar, encara hi ha més portes per obrir. De fet, us esperen entre les pàgines del llibre. Aquest grapat de fulls carregats de lletres i il·lustracions que us faran sortir de la realitat per entrar dins el regne de la imaginació.

Que tingueu un bon viatge.

CLARA CENTENERA

AMB RÍNXOLS D'OR I ULLETS MARAGDA

Eduard Cirera Riu

Reus, 1993

La Núria estava esgotada, tenia els ulls irritats i li feia mal el cap. Ja feia unes quantes nits que l'insomni no la deixava estar quieta al llit i les poques estones que aconseguia relaxar-se es veien interrompudes pels seus diàlegs interns i reiteratius. Encara que aquell hivern estigués sent més fred de l'habitual, s'ofegava sota la manta i havia de girar sovint el coixí impregnat de suor. Començava a adoptar un costum que li anava bé per amenitzar les llargues hores nocturnes, tot i que no li acabés de servir per agafar el son. Sortia a passejar pels voltants del poble, de manera que les passes li permetien calmar els nervis i l'aire fresc li aclaria les idees. La Núria vivia sola amb la seva mare i la casa era prou gran perquè pogués escapolir-se amb facilitat sense que ella la sentís.

En veure que el despertador marcava les tres de la matinada i encara no havia aconseguit aclucar els ulls, es va disposar a sortir al carrer i, un cop es va haver abrigat, va baixar les escales que duïen a la sala d'estar, va creuar el rebedor i va sortir a l'exterior. La nit era gèlida i els carrers es difuminaven en silenci entre la boira espessa que tants dies feia que cobria el poble. Tot i que fos normal que n'hi hagués per l'època de l'any, la seva insistent presència començava a fer-se estranya.

A la Núria li agradava caminar a través de la carretera principal que creuava el municipi i aturar-se una mica més enllà de la sortida, on el camí es feia sinuós i deixava enrere la poca llum que emetien els fanals dels edificis més perifèrics. A partir d'aquell punt, deixava de sentir-se protegida per l'enllumenat públic i aquesta sensació es magnificava amb la boira. Allò era, doncs, la frontera que la separava de la foscor absoluta de la nit i on ella

hi havia trobat el lloc idoni per calmar el seu interior. Un cop va ser-hi, va seure a la vorera i es va entregar als seus pensaments repetitius.

Tot i que feia anys que la relació amb la seva mare s'havia refredat, la convivència amb ella havia empitjorat últimament i cada cop s'hi sentia menys còmoda. Sospitava que el Jordi, un noi que havia conegut a l'institut, havia estat el detonant de l'augment de crispació entre elles. La passió que sentia per ell no tenia precedents. Li encantava entregar-se als seus llavis, estar-se als seus braços la feia sentir segura i plena, i se li encenien les entranyes cada vegada que ell la despullava amb delicadesa. La Núria es desfeia cada cop que el Jordi li xiuxiuejava a l'orella "rínxols d'or" o "ullets maragda", referint-se a la seva rossa i caragolada cabellera i al color verd intens dels seus iris.

La seva mare, però, deia que no li convenia, que la distreia de les seves obligacions i que només estava jugant amb ella, que no li feia cap bé. La Núria començava a estar cansada de les exigències i els judicis que feia sobre la seva vida. Sentia que cada cop que feia alguna cosa que no agradés a la seva mare, el pes de la culpa i els retrets li queien a sobre com una llosa. Però ella ja era tota una dona, es podia cuidar sola i no necessitava per a res ni el seu visticlau ni la seva aprovació.

D'aquesta manera, el Jordi i ella s'havien hagut d'acostumar a veure's amb cert secretisme. Ell ja havia complert els divuit anys i als seus pares no els costava cedir-li el cotxe quan el demanava. Podien fer escapades fora del poble i divertir-se sense que ningú els pogués molestar. Els caps de setmana tornaven a altes hores de la nit i la Núria sempre s'inventava alguna mentida per tal que la seva mare la deixés tranquil·la. Sabia que ella no la creia, la desconfiança ja formava part del seu tarannà, però, així i tot, encara que la veritat fos evident, la Núria preferia amagar-la sota l'eloqüent mantell de l'excusa, estalviant-se un xoc frontal contra els seus crits alliçonadors.

Continuava asseguda en silenci. Encara que no el pogués veure, sabia que davant hi tenia un extens camp

d'oliveres i que la seva quadriculada alineació generava llargs i foscos passadissos, des del fons dels quals se solien sentir els grills cantant amb timidesa. Però aquella nit el seu cant era nítid, semblava com si amb l'espessa boira els grills es poguessin sentir refugiats de mirades furtives.

El cant segur i amb presència dels grills la va fer tornar a pensar en el Jordi. El que més li agradava d'ell era que la feia sentir lliure, l'ajudava a no pensar en les estrictes classes d'art que tant repudiava, ni en les llargues hores que es passava davant del cavallet amb el pinzell a la mà. La pintura, que per a tanta gent era un mecanisme d'expressió, per a ella simbolitzava la disciplina i el sacrifici. Sovint pensava que el fet que la seva mare fos una artista reconeguda havia estat una condemna no merescuda. La projecció que se n'havia fet l'obligava a viure sota l'ombra cruel de l'expectativa.

A vegades, el Jordi també la treia de polleguera. La seva actitud des preocupada sobrepassava la tolerància de la Núria. Sempre feia tard a les cites, actuava sovint sense consultar, conduïa de manera molt temerària i tenia el mal costum de no prendre's res seriosament. Quan ella li volia parlar d'alguna cosa important, s'encenia un cigarret i escopia el fum cap a una altra banda, com si d'aquesta manera es deslliurés de qualsevol responsabilitat que se li pogués atribuir. Però tots els seus neguits desapareixien quan ell, amb un somriure d'orella a orella i el to fluid que el caracteritzava, li deia “no et preocupis, rínxols d'or”, li feia un petó als llavis i xiuxiuejava “tot anirà bé, confia en mi, ullets maragda”, i era llavors quan la rigidesa de la Núria es desfeia i s'entregava plenament als seus desitjos. Dins d'aquell cotxe, sota el cel estrellat i entre els camps d'oliveres, no hi havia normes a complir ni feina per fer. “Entre els braços del Jordi em sento amb forces de desobeir la mare i fer el que em vingui de gust. Entre els braços del Jordi em sento capaç de donar l'esquena al cavallet i de llençar tots els meus olis per la finestra. Entre els braços del Jordi no hi ha ningú a qui

El premi de contes Vent de Port és organitzat per l'associació cultural, recreativa i juvenil La Casa del Sol Naixent de Tremp i amb la col·laboració de l'Ajuntament de Tremp. El premi d'enguany ha estat concedit per un jurat format per Josep Fabà, Ada Castells, Vicenç Llorca, Anna Ballbona i Clara Centenera. El conte guanyador ha estat *Amb rinxols d'or i ullets maragda*, d'Eduard Cirera Riu. L'equip de coordinació és format per Elena Magrí, Goretti Vintró, Carlota Codina, Albert Farré i Abril Ayala, i la correcció ha anat a càrrec d'Aleix Bonjorn, Laia Escolà, Marina Roman i Maria Admella.

La Casa del Sol
Naixent
Pallars Jussà
Lleida

Ajuntament de Tremp
Pallars Jussà
Lleida

© de la tria: La Casa del Sol Naixent, 2024

© dels textos: els autors respectius, 2024

© de les il·lustracions: els autors respectius, 2024

© del pròleg: Clara Centenera Ribas, 2024

© d'aquesta edició: Pagès editors, S L, 2024

Sant Salvador, 8 — 25005 Lleida

www.pageseditors.cat

editorial@pageseditors.cat

Primera edició: abril de 2024

ISBN: 978-84-1303-546-8

DL: L 262-2024

Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S L

www.bobala.cat

— imprès a **lleida** —

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.